

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania Z. O.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 marca 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od ubezpieczonego na rzecz strony pozwanej tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 270 (dwieście
siedemdziesiąt) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 2 marca 2016 r., oddalono apelację Z. O. od wyroku Sądu Okręgowego w G. - Ośrodka Zamiejscowego w R. z dnia 22 stycznia 2015 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 14 października 2014 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury.

Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne, poczynione przez Sąd Okręgowy. Sądy orzekające uznały, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku. Przede wszystkim łączna suma jego okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1

stycznia 1999 r. wynosi 24 lata, 3 miesiące i 17 dni, w tym 20 lat 7 miesięcy i 14 dni okresów składkowych, 1 rok 5 miesięcy i 26 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata 2 miesiące i 7 dni okresów pracy w gospodarstwie rolnym. W łącznej liczbie lat aktywności zawodowej ubezpieczonego jest uwzględniony okres jego zatrudnienia na terenie Czech od dnia 15 lipca 1996 r. do 7 października 1996 r. Nadto ubezpieczony legitymuje się okresem 17 lat, 7 miesięcy i 2 dni okresów pracy górniczej, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pod ziemią; nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i uzyskał wymagany prawem wiek emerytalny. Z tego względu Z. O. nie spełnia przesłanek określonych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganej liczby lat pracy. Z kolei z perspektywy żadanego świadczenia okresy zatrudnienia po dniu 1 stycznia 1999 r. nie mają znaczenia w sprawie. Stąd jego apelacja podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pełnomocnik ubezpieczonego, zaskarżając go w całości i domagając się jego uchylenia i zmiany przez orzeczenie co do istoty sprawy, tj. przyznanie skarżącemu prawa do emerytury górniczej oraz prawa do wcześniejszej emerytury z mocy art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący podniósł, że jego zdaniem zaskarżony wyrok w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego i procesowego, powołane w podstawie zaskarżenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się, jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu

Najwyższego, z przesłankami rozważanymi przez ten Sąd podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone są w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania winno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji prawnej.

W sprawie nastąpiło formalne wyodrębnienie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Jest jednak bardzo lakoniczne w warstwie argumentacyjnej i posługuje się techniką odsyłającą do podstaw skargi kasacyjnej. Ten mankament rzutuje na dalszy los sprawy. Odwołanie się do zarzutów sformułowanych w podstawach skargi nie wywołuje żadnego skutku nie tylko dlatego, że podstawy skargi nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, ale również z tego względu, iż rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie - jak czyni to skarżący dla wykazania oczywistości wniesionej skargi - naruszenia przepisów prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z treści art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście

zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która *prima facie* wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, LEX nr 560541; z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać w przedmiotowym postępowaniu, gdyż zwrot „oczywiste i rażące naruszenie przepisów prawa materialnego oraz przepisów postępowania” nie eksplikuje istoty sprawy. Oczywiste naruszenie prawa musi wyrażać się konkretną normą prawa (materialnego lub procesowego) która zostanie wyodrębniona we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Nie może polegać na powołaniu *in gremio* grupy przepisów prawa materialnego, czy też procesowego. Nawet gdyby uznać, że takie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odnosi się do przesłanki jej przyjęcia z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to skarga nie zawiera żadnego wywodu prawnego wskazującego, w czym wyraża się jej „oczywistość” i nie przedstawia argumentów wykazujących, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Za oczywiste naruszenie prawa nie może być uznane samo rozstrzygnięcie wbrew oczekiwaniu ubezpieczonego, gdyż z innej perspektywy następuje ocena tej przesłanki. Zresztą wymienione w tej części środka zaskarżenia dwa przepisy, tj. art. 50a ust. 1 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zostały wykorzystane bez dookreślenia warstwy spornej. Przepis art. 50a ust. 1 składa się z trzech punktów, z których każdy dedykowany jest innej przesłance (wiek, okres pracy górniczej, członkostwo w otwartym funduszu emerytalnym).

Podobnie jest w odniesieniu do art. 184, który składa się z ustępów i punktów, a te nie zostały prawidłowo określone w skardze. Ogólnikowość tej części skargi eliminuje możliwość oceny tych naruszeń w kategorii „oczywistości”. Dodatkowo, w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Zasadniczo w tej sferze wyraża się istota sporu w przedmiocie przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach albo szczególnym charakterze, gdyż jak wiadomo oś postępowania w sprawie wyznacza treść zaskarżonej decyzji. Nie inaczej usadowił się spór w rozpoznawanym przypadku, gdzie rdzeń rozbieżnych ocen zamykał się udowodnioną liczbą lat pracy w szczególnych warunkach, co zresztą zostało wyjaśnione w toku postępowań sądowych.

Z tych względów orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).